

Sunuş

Birlikte yeni sinerji yaratalım...

Değerli Üyelerimiz;

Birliğimiz Yönetim Kurulu, seçimlerden hemen sonra görev dağılımı yaparak çalışmalara başladı. Yönetim Kurulumuz, şahsımı başkan seçmek suretiyle onursal bir paye verdi. Bu görevi siz saygıdeğer meslektaşlarıma hizmet sunmak için bir fırsat olarak değerlendiriyorum. Bilgi ve tecrübelerimi değerli yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımdan alacağım güç ile hizmetinize sunuyorum.

Yönetim Kurulumuz, üyelerinin Birlik çalışmalarına katılımını çok önemsiyor. Üyelerine karşı saydamlığı temel ilke olarak benimsiyor. Yönetim Kurulumuzun bir başka özelliği ise sermaye piyasası kurumlarıyla etkin ve sürekli bir diyalogu esas almasıdır. Saygın, uzlaşmacı ve sürekli bir diyalog üslup olarak benimsenmektedir.

Yönetim Kurulumuzun ilk çalışma toplantısını yaptığını bildirmekten de mutluluk duyuyorum. Bu toplantıda belirttiğim ilkeleri hayata geçirmek için çok önemli kararlar alındı. Bu kararların başında sektörün öncelikli gündemine ilişkin çeşitli çalışma platform ve gruplarının oluşturulması geliyor.

Yönetim Kurulumuzun bu konudaki kararı aşağıdaki gibidir:

“Temel konular hakkında Birlik görüşleri genel olarak değerlendirildi. Bu çerçevede, aşağıda belirtilen Yönetim Kurulu Üyelerinin başkanlığında çeşitli Çalışma Platformu ve Gruplarının oluşturulması kararlaştırıldı:

KONU	BAŞKAN
1-Sermaye Piyasasında Güven Unsurunun Pekiştirilmesine Yönelik Çalışma Platformu	Metin Ayışık
2-KOBİ'lerin Finansmanı Çalışma Platformu	Alp Tekince
3-Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasaları Çalışma Platformu	Attila Köksal
4-Vergi ve Teşvik Çalışma Grubu	Attila Köksal
5-Borsaların Özelleştirilmesi Çalışma Grubu	Halis Erenoğlu
6-Haksız Rekabeti Önlemeye İlişkin Çalışma Grubu	Selim Ünver

(1) numaralı çalışma platformuna Aracı Kurumlar, Bankalar, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Takasbank, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Özel Finans Kurumları Birliği, Aracı Kurum Yöneticileri Derneği, Borsa Uzmanları Derneği, Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği, Borsaya Kote Ortaklık Yöneticileri Derneği'nin;

(2) numaralı çalışma platformuna Aracı Kurumlar, Bankalar, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Takasbank,

Merkezi Kayıt Kuruluşu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Özel Finans Kurumları Birliği, Aracı Kurum Yöneticileri Derneği, Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği, Borsaya Kote Ortaklık Yöneticileri Derneği, Borsa Uzmanları Derneği, Borsaya Kote Ortaklık Yöneticileri Derneği ve KOSGEB'in;

(3) numaralı çalışma platformuna Aracı Kurumlar, Bankalar, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Takasbank, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Özel Finans Kurumları

Birliği, Aracı Kurum Yöneticileri Derneği, Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği, Borsaya Kote Ortaklık Yöneticileri Derneği, Borsa Uzmanları Derneği'nin davet edilmesi kararlaştırıldı.

Yaz sezonu nedeniyle çalışmaların süratle sonuçlandırılması ve tüm platform ve grupların çalışmalarının Genel Sekreterlikçe raporlanması ve koordine edilmesi benimsendi."

Bu platform ve gruplarda diğer kurum temsilcileri yanında 50-60 üyemizin de görev alabileceğini

hesaplamaktayız. Üyelerimizin çalışmalarına katılmasını ve katkı sağlamasını çok çok önemli buluyoruz.

Yönetim Kurulumuzun seçimler öncesi temel sloganını unutmayalım **BİRLİKTE YENİ SİNERJİ YARATALIM.**

Saygılarımla,

Müslüm DEMİRBİLEK
BAŞKAN

Birlik'ten Haberler

Genel Kurulumuz Yapıldı

Birliğimizin Üçüncü Olağan Genel Kurulu, 29 Nisan 2003 Salı günü saat 14:30'da, Birlik merkezimizde toplam 165 üyeden 140'ının katılımıyla gerçekleştirildi.

Toplantıda 2002 yılı Yönetim Kurulu Raporu, Denetleme Kurulu Raporu, Bilanço, Gelir-Gider Tablosu ve Kesin Hesap Cetveli görüşüldü. Bilanço, Gelir-Gider Tablosu ve Kesin Hesap Cetveli oybirliği ile tasdik edilip, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyeleri ayrı ayrı oybirliği ile ibra edildi.

Birliğimiz Statüsü gereğince iki yıllık görev süresi dolan Yönetim ve Denetleme Kurulu üyelikleri için yapılan seçimlerde;

Yönetim Kurulu üyeliklerine; Müslüm DEMİRBİLEK (Bumerang Menkul Değerler A.Ş.), Halis ERENOĞLU (TEB Yatırım Menkul Değerler A.Ş.), Yusuf Ziya TOPRAK (İş Yatırım Menkul Değerler A.Ş.), Metin

AYIŞIK (Alternatif Yatırım A.Ş.), Attila KÖKSAL (Dundas Ünlü Menkul Değerler A.Ş.), Alp TEKİNCE (Ekinciler Yatırım Menkul Değerler A.Ş.) ve Selim ÜNVER (Censa Menkul Değerler A.Ş.) seçilmiştir.

Denetleme Kurulu Üyeliklerine; Pamir SEZENER (Evgin Yatırım Menkul Değerler Ticareti A.Ş.), Oktay AYDIN (İnter Yatırım Menkul Değerler A.Ş.) ve Türkay OKTAY (Ak Yatırım Menkul Değerler A.Ş.) seçilmiştir.

Yeni Birlik Yönetim Kurulu, 2 Mayıs 2003 Cuma günü Birlik merkezinde ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantıda Müslüm DEMİRBİLEK Birlik Başkanlığına, Halis ERENOĞLU da Başkan Vekilliğine seçilmiştir.

SPK'ya Üç Tebliğ Taslağıyla İlgili Görüş Bildirildi

"Kredili Sermaye Piyasası Aracı, Açığa Satış ve Sermaye Piyasası Araçlarının Ödünç Alma ve Verme İşlemlerine İlişkin Tebliğ Taslağı", "Mevcut Aracı Kurum Ortaklarının Şirketlerini Tasfiye Etmek ya da Birleşerek Yeni Aracı Kurum Kurmasına İlişkin Yeni Tebliğ Taslağı" ve "Aracı Kurumlarda Uygulanacak İç Denetim Sistemine İlişkin Tebliğ Taslağı"na ilişkin olarak Birliğimiz önerileri Sermaye Piyasası Kurulu'na iletilmiştir. Ayrıca Yönetim Kurulumuz SPK'da düzenlenen geniş katılımlı toplantılarda görüşlerini açıklama fırsatı bulmuştur.

Ödünç Menkul Kıymet Piyasası'na İlişkin Sistem Önerisi

Sermaye Piyasası Kurulu'nun "Kredili Sermaye Piyasası Aracı, Açığa Satış ve Sermaye Piyasası Araçlarının Ödünç Alma ve Verme İşlemlerine İlişkin Tebliğ Taslağı"nın 4. maddesiyle ödünç hisse senedi işlemlerinin Takasbank nezdinde oluşturulacak piyasada gerçekleştirilmesi ve ödünç menkul kıymet işlem hacminin artırılması amacıyla Birliğimizce yeni bir sistem önerisi geliştirilmiş ve Takasbank'a iletilmiştir.

Aracı Kurumların Portföy Yönetimi Emirlerinin Muhasebeleştirilmesi

10 Mart 2003 tarih ve 70 sayılı Genel Mektubumuz ile portföy yöneticiliği için toplu emir iletilebilmesi hakkında yapılan duyurumuz sonrasında, üyelerimizin söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarının oluşturulmasına ilişkin bazı tereddütleri üzerine Sermaye Piyasası Kurulu'ndan görüş yazısı alınmıştır.

Buna göre, aracı kurumlar tarafından portföy yöneticiliği faaliyeti kapsamında toplu olarak iletilen ve gerçekleşen emirlerin muhasebeleştirilmesinde, gerçekleşen alı/satış işlemlerinin bazı aracı kurumlarca önce Portföy Yönetimi Müşteri Hesabına kaydedilip, sonra bu hesaptan müşteri hesaplarına dağıtılması;

bazı aracı kurumlar tarafından ise, sadece müşteri hesaplarına kaydedilerek muhasebeleştirilmesi arasında esas olarak bir fark olmadığı ve netice itibarıyla gerçekleşen işlemler müşteri hesaplarında izlendiğinden dolayı, aracı kurumların her iki yöntemi de kullanabilecekleri bildirilmiştir.

Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni ile İlgili SPK Başvurumuz

14 Mart 2003 tarih ve 72 sayılı Genel Mektubumuz ile üyelerimize duyurulan, Sermaye Piyasası Kurulu'nun aracı kurumların belge ve kayıt düzeni hakkında 13.03.2003 tarihli kararı hakkında üyelerimizce yapılan başvurulardan, hesap ekstrelerinin merkezden gönderilmesi ve virman-EFT talimat asıllarının merkezde toplanması hususlarının operasyonel yükü arttırdığı anlaşıldığından, geliştirilecek yeni kontrol yöntemleriyle bu yükün azaltılması amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu'na başvuruda bulunulmuştur.

Türkiye Sermaye Piyasası 2002 Raporumuz Yayınlandı

İlkini 2002 Temmuz ayında yayınladığımız "Türkiye Sermaye Piyasası-2001" Raporumuz geniş bir kesimle paylaşılmış ve çok olumlu geri bildirimlerle karşılanmıştı. Raporumuz, sektöre ilişkin "İşlenmiş Bilgi"

eksikliğini gidermeye yönelik önemli bir adım olarak nitelenmiştir.

Bu doğrultuda, "Türkiye Sermaye Piyasası-2002" adlı ikinci yıllık raporumuz daha geniş bir kapsamla oluşturulmuştur. Rapor, Türkiye ekonomisi ve sermaye piyasasındaki gelişmeleri, aracı kuruluşların faaliyetlerini, aracı kurumların mali verilerini ve yatırımcı analizlerini içermektedir. Ayrıca, 2002 yılında sermaye piyasasıyla ilgili düzenlemeler ve aracı kurumların özet bilgilerinin de yer aldığı raporda, geçen yıldan farklı olarak Türkiye'nin uluslararası sermaye piyasalarıyla karşılaştırması ve aracı kurumların performans göstergeleri ile ilgili bölümler eklenmiştir.

Raporumuz, üyelerimiz ve basının yanı sıra Birliğimizin tüm sosyal paydaşlarına ulaştırılmıştır.

Diğer raporlarımıza olduğu gibi, bu rapora da www.tspakb.org.tr adresli internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Aracı Kuruluşlar Birliği Mevzuatı'nın İkinci Baskısı Yayınlandı

Bakanlar Kurulu'nun 27 Şubat 2003 tarih ve 2003/5305 sayılı kararı ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Statüsü'nde yapılan değişiklikler, 12 Mart 2003 tarih ve 25046 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Nisan ayında yayınladığımız Aracı Kuruluşlar Birliği Mevzuatı'nın ikinci baskısında Statümüzde yapılan bu değişikliklere yer verilmiştir. Bilindiği gibi söz konusu değişiklikler ile, boşalan yönetim kurulu, denetleme kurulu ve disiplin komitesi üyeliklerine seçim için yeni esaslar belirlenmiş ve Birliğin uyuş-

mazlıkların çözümündeki rolü ile faaliyeti durdurulan üyelerin Birliğe yapacağı ödemelere belirginlik kazandırılmıştır.

2002 Yılı Faaliyet Raporumuz Yayınlandı

Birliğimiz, Nisan ayında, 2002 yılı Faaliyet Raporunu yayınlamıştır. Birlik organizasyonu ve aktiviteleriyle ilgili bilgilerin yanı sıra mali tabloları da içeren rapor, üyelerimize gönderilmiş, 29 Nisan'da gerçekleştirilen Genel Kurulumuzda katılımcılara dağıtılmıştır.

Lisanslama Eğitimlerimiz

Nisan ayında İleri Düzey Lisanslama Sınavının 5 modülüne yönelik düzenlenen eğitimlere, 26 kurumdan (1 Yatırım Ortaklığı ve 1 Portföy Yönetim Şirketi dahil) 119 kişi katılmıştır. Temel Düzey Lisanslama Sınavının 4 modülüne yönelik

Mayıs 2003 Lisanslama Eğitim Programları			
Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
30 Nisan-2 Mayıs	Ulusal ve Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
2-4 Mayıs	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
3-4 Mayıs	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	İleri Düzey	2 gün
6 Mayıs	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
8-9 Mayıs	Sermaye Piyasası Mevzuatı	İleri Düzey	2 gün
7-9 Mayıs	Sermaye Piyasası Mevzuatı	Temel Düzey	2½ gün

gerçekleşen eğitimlere ise; 28 kurumdan 89 kişi katılmıştır.

gerçekleşmiş ve işlem hacmi 23,2 milyar TL olmuştur.

Mayıs 2003 dönemi eğitim programımız yukarıdaki şekilde belirlenmiştir.

Sisteme 29 Mart 2003 – 14 Mayıs 2003 döneminde girilen 5.062 emir ile birlikte emir sayısı 47.330'a ulaşmıştır. En çok emir girilen 3 hissedeki emir sayısı toplam emirlerin %61'ini oluşturmakta olup, bu hisseler sırasıyla EGS Holding (1.365), Sabah Yayıncılık (888) ve Medya Holding (829)'tir.

Lisanslama eğitimlerimiz dışında, 24-25 Mayıs ve 7-8 Haziran 2003 tarihlerinde Enflasyon Muhasebesi eğitimi düzenlenecektir. Prof. Dr. Göksel Yücel tarafından verilen Enflasyon Muhasebesi eğitimine başvurularınızı kurumunuzun Eğitim Yetkilisi aracılığı ile Birliğimize iletebilirsiniz.

www.tspakb.org.tr

Rakamlarla Borsa Dışı İşlemler

Borsa Dışı Hisse Senedi Pazarı'nda 29 Mart 2003 - 14 Mayıs 2003 döneminde 14 hisse senedinin 6'sında işlem

Birliğimiz web sitesi 16.09.2002'den 14.05.2003'e kadar 103.029 kez ziyaret edilmiştir. Nisan ayı içinde günlük ortalama 417 "hit" alan sitemiz, toplam 18.358 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Toplam sayfa görüntülenme

29.03.2003-14.05.2003 Tarihleri Arasında Borsa Dışı İşlemler					
	En Düşük Fiyat	En Yüksek Fiyat	Ortalama Fiyat	Toplam Lot	Hacim (mn. TL)
Sabah Yayıncılık	250	400	257	52.500	13.500
EGS Holding	50	80	74	65.434	4.844
Tümteks	470	600	552	4.430	2.447
Boyasan Tekstil	1.000	1.000	1.000	2.000	2.000
Sabah Pazarlama	1.400	1.400	1.400	170	238
Nergis Holding	3.000	3.000	3.000	62	185

Kaynak: TSPAKB

sıralamasında %62 oranla Lisanslama-Eğitim sayfaları ilk sırayı almıştır. %9 oranla Veri Bankası sayfaları ikinci sırayı alırken, %7 oranla Yayın ve Raporlar sayfaları üçüncü sırada yer almıştır.

Ayın İnceleme Konusu

Aracı Kurumların Performans Göstergeleri

Nisan 2003 tarihli e-birlik raporumuzda aracı kurumların 2002 yılı konsolide mali tablolarını incelemiştik. Bu ay ise, aracı kurumların mali verilerinin biraz daha detaylı incelenmesine olanak sağlayacak kıyaslamalara yer vermekteyiz. Daha geniş analizleri Türkiye Sermaye Piyasası-2002 raporumuzda bulabilirsiniz.

Aracılık Komisyonları

Bir aracı kurumun gelirleri üç ana kategoriye ayrılabilir; aracılık komisyonları, diğer hizmet gelirleri ve alım-satım karları. Aracılık komisyonları, sektörün faaliyet gelirlerinin üçte ikisini, diğer hizmet gelirleri %17'sini, alım-satım karları da kalan %17'sini oluşturmaktadır.

Tablo 1: Aracılık Komisyonunun Faaliyet Gelirleri İçindeki Payı

	2001	2002
Büyük	50,0%	54,8%
Orta	95,2%	97,5%
Küçük	84,5%	88,9%
Sektör Ort.	61,7%	66,1%

Kaynak: TSPAKB

Büyük aracı kurumların toplam gelirlerinin %55'i aracılık komisyonlarından oluşmaktadır. Orta ölçekli aracı kurumların hemen hemen tüm gelirleri aracılık komisyonuna bağlıdır. Küçük ölçekli kurumlar ise gelirlerinin %90'ını aracılık komisyonlarından elde etmektedirler.

Tablo 2	Özserm./Aktif		Öd. Ser./Özserm.		Özserm. Karlılığı	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Büyük	62,0%	74,3%	41,7%	58,9%	66,8%	20,8%
Orta	49,4%	62,8%	58,3%	65,2%	24,3%	9,5%
Küçük	59,8%	68,6%	60,0%	74,7%	16,0%	0,9%
Sektör Ort.	59,3%	71,7%	46,7%	61,5%	49,7%	16,7%

Kaynak: TSPAKB

Özsermaye

Sektörün toplam aktifleri içinde Özsermayenin payı 2002 yılında %60'tan %72'ye çıkmıştır. Büyük aracı kurumlarda ise, özsermayenin payı %62'den %74'e yükselmiştir. Tüm kategorilerde borçluluk oranı önemli ölçüde azalmıştır.

Özsermayenin kompozisyonuna bakıldığında, ortalama olarak %62'sinin Ödenmiş Sermaye, %38'inin net dönem karı da dahil olmak üzere, yedeklerden oluştuğu görülmektedir. Büyük aracı kurumlar önemli bir net dönem karı elde ettiklerinden Ödenmiş Sermayenin Özsermaye içindeki payı sektör ortalamasının altında kalmaktadır.

Net dönem karının ortalama özsermayeye bölünmesiyle elde edilen Özsermaye Karlılığı sektör toplamında %50'den %17'ye gerilemiştir. Büyük aracı kurumların sektör ortalamasının üzerindeki karlılıkları devam etmektedir. Küçük aracı kurumlarda ise karlılık sıfıra yaklaşmıştır.

Personel Performansı

Aracı kurumların personeline ilişkin performans göstergeleri Tablo 3'te sunulmaktadır. Sektörde personel başına hisse senedi işlem hacmi 2001 yılında 25,1 trilyon TL iken 2002 yılında 31,6 trilyon TL'ye çıkmıştır. Artışın önemli bir kısmı personel sayısındaki azalıştan kaynaklanmaktadır. İşlem hacminde böyle bir artış görülmesine rağmen personel başına elde edilen net aracılık komisyonu geliri 46 milyar TL'den 45 milyar TL'ye gerilemiştir. Bu gelişmede 2002 yılı başında uygulanmaya başlanan "komisyon iadesi" sistemi etkili olmuştur.

Personel başına işlem hacmi kriterinde Orta ölçekli kurumların diğerlerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Fakat personel başına net komisyon gelirlerinde Büyük aracı kurumlar öndedir. Bu durum sabit getirili menkul kıymet işlem komisyonlarından kaynaklanmaktadır. Küçük aracı kurumların ise hem personel başına işlem hacmi hem de aracılık komisyonu gelirlerinin sektör ortalamasının oldukça

altında kaldığı izlenmektedir.

Önemli bir artış sergileyen Diğer Hizmet Gelirlerindeki yoğunlaşma Büyük aracı kurumlar-dadır. Bu kurumlarda personel başına yaratılan yıllık gelir 12 milyar TL'den 21 milyar TL'ye çıkmıştır.

Personel başına elde edilen Brüt Satış Karı (faaliyet gelirleri toplamı) sektörde 75 milyar TL'den 68 milyar TL'ye gerilemiştir. Personel başına brüt gelir rakamlarında da Büyük aracı kurumların sektörün önemli ölçüde üzerinde bir ortalama ile çalıştıkları görülmektedir. Bu durum Büyük aracı kurumların gelir kompozisyonunun diğer kurumlara göre daha çeşitli gelirleri içeren bir yapıda olmasından kaynaklanmaktadır.

2002 yılında sektörün Faaliyet Giderlerinin, Brüt Gelirler toplamı kadar, personel başına 68 milyar TL olarak, gerçekleştiği görülmektedir. Küçük aracı kurumların personel başına faaliyet giderlerini hemen hemen aynı seviyede tuttıkları görülmektedir. Orta ölçekli

kurumlarda personel başına gider %21 oranında artmışken, Büyük ölçekli kurumlarda bu artış %11 seviyesinde kalmıştır. Büyük ölçekli kurumların gelirlerinin olduğu kadar personel başına giderleri de sektörün oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

Aracı kurumların faaliyet giderleri düştükten sonra elde edilen esas faaliyet karı sıfıra yakındır. Orta ve Küçük ölçekli kurumların zararları artarken, Büyük ölçekli kurumların personel başına esas faaliyet karları önemli ölçüde gerilemiştir. Gene de Büyük aracı kurumlar halen esas faaliyet gelirleri ile faaliyet giderlerini karşılayabilmekte-dirler.

Faaliyet dışı gelirlerin etkisiyle, personel başına net kar rakamı esas faaliyet karının üzerinde gerçekleşmektedir. Bu kriterde de Büyük aracı kurumların açık farkla önde oldukları görülmektedir.

Personel başına hesap sayısı, ortalama olarak bir personelin kaç müşteri hesabı ile ilgilenmek

durumunda olduğunun göstergesidir. Küçük aracı kurum-larda bir çalışana 58 müşteri hesabı düşerken Büyük kurumlarda bu rakam 274 hesaba çıkmaktadır. Büyük kategorisindeki kurumlardaki hesap sayılarının yaklaşık yarısını teşkil eden bir aracı kurumun etkisi arındırıldığında dahi, Büyük kategorisindeki aracı kurumlarda personel başına 151 adet hesap düştüğü görülmektedir.

İşlem Hacmi Yapısı

İşlem hacminin müşteriler bazında dağılımı, aracı kurumların müşteri yapısı, dolayısıyla gelir yapısı konusunda ipuçları sunmaktadır.

Hisse senedi işlem hacminin %78'i yerli bireysel yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. "Yurtiçi Kurumlar" ağırlıklı olarak yatırım fonları ve ortaklıkları gibi kurumsal yatırımcıları, "Kurum Portföyü" ise aracı kurumun kendi nam ve hesabına gerçekleştirdiği işlem hacmini ifade etmektedir. Bu üç kategorinin toplamı Yurtiçi Yatırımcıları teşkil etmektedir.

Tablo 3: Personel Başına Performans Göstergeleri (milyar TL)

2002	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Diğer		Faaliyet Giderleri	Faaliyet Karı	Esas Faaliyet Net Kar	Hesap Sayısı (adet)
			Hizmet Gelirleri	Faaliyet Gelirleri				
Büyük	32.200	52	21	94	-82	12	27	274
Orta	36.575	49	1	50	-62	-12	6	90
Küçük	25.077	27	2	31	-44	-14	0	58
Sektör Ortalaması	31.640	45	12	68	-68	0	16	179
2001								
Büyük	25.095	53	12	105	-74	31	51	272
Orta	28.334	46	2	48	-51	-3	10	83
Küçük	21.515	31	3	37	-42	-5	8	62
Sektör Ortalaması	25.134	46	7	75	-61	14	31	174

Kaynak: TSPAKB

Tablo 4: Yatırımcı Kategorilerine Göre Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı					
	Yurtiçi Bireyler	Yurtiçi Kurumlar	Kurum Portföyü	Yurtiçi Yatırımcılar	Yurtdışı Yatırımcılar
2002					
Büyük	74,1%	7,4%	9,0%	90,5%	9,5%
Orta	80,4%	4,0%	3,5%	88,0%	12,0%
Küçük	83,8%	0,5%	7,9%	92,2%	7,8%
Sektör Ortalaması	77,5%	5,3%	7,2%	90,1%	9,9%
2001					
Büyük	69,3%	10,6%	11,7%	91,5%	8,5%
Orta	82,9%	3,2%	5,8%	91,9%	8,1%
Küçük	82,8%	1,9%	9,0%	93,7%	6,3%
Sektör Ortalaması	75,8%	6,8%	9,4%	92,0%	8,0%

Kaynak: TSPAKB

Yabancı yatırımcı işlem hacminin üçte ikisi kurumsal yatırımcılar, üçte biri ise kurumlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Yabancı kurumlar; aracı kurumlar, bankalar ve diğer tüzel kişileri kapsamaktadır.

İşlem hacminde bireysel yatırımcıların ağırlığı en düşük olan kategori Büyük aracı kurumlardır. Yurtiçi Kurumların işlemlerinin Büyük aracı kurumlarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yoğunlaşmada Büyük aracı kurumların kurucusu oldukları yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının etken olduğu düşünülmektedir.

Orta ölçekli kurumlar ise en düşük kurum portföyü işlem

hacmine sahip grup olup, yabancı yatırımcı payının da en yüksek olduğu kategoridir. Küçük aracı kurumlarda yurtiçi kurumların payı ihmal edilecek kadar düşüktür. Yabancı yatırımcıların payı ise kurum portföyüne yapılan işlem hacmi ile aynı seviyededir.

Yatırımcı Performansı

Yatırımcı verimliliği ile ilgili göstergeler de Tablo 5'te, hesap başına büyüklükler şeklinde yer almaktadır. Sektörde ortalama olarak bir hesap yılda 177 milyar TL tutarında işlem hacmi yaratmaktadır. Benzer şekilde, aracı kurum bir hesaptan ortalama olarak yılda 253 milyon TL aracılık komisyonu elde etmektedir.

Tüm gelirler hesap sayılarına bölünecek olursa, hesap başına 383 milyon TL brüt gelir yaratıldığı görülmektedir. Hesap başına aynı miktarda da Faaliyet Gideri oluşmaktadır. Nihai olarak aracı kurumların bir hesaptan ortalama 88 milyon TL net kar elde ettiği, fakat 2002 yılında müşteri karlılığının yarı yarıya azaldığı görülmektedir.

Büyük aracı kurumlarda bir hesap yılda 118 milyar TL işlem hacmi yaratırken, Orta ölçekli kurumlarda bu rakam 405 milyar TL'ye, Küçük ölçekli kurumlarda 431 milyar TL'ye çıkmaktadır. Bu durum, Büyük aracı kurum müşterilerinin diğer aracı kurumlara oranla daha az aktif oldukları ve küçük yatırımcı kategorisinde olduklarını düşündürmektedir.

Aracılık komisyonları karşılaştırıldığında, en önemli düşüşün komisyon iadelerinden dolayı Küçük aracı kurumlarda olduğu görülmektedir. Büyük ve Orta ölçekli kurumların, sabit getirili

Tablo 5: Hesap Başına Performans Göstergeleri (milyon TL)

	HS İşlem Hacmi	Net Aracılık Komisyonu	Faaliyet Gelirleri	Faaliyet Giderleri	Esas Faaliyet Karı	Net Kar
2002						
Büyük	117.710	188	343	-301	43	100
Orta	405.265	540	553	-684	-131	61
Küçük	431.034	469	528	-761	-233	8
Sektör Ortalaması	177.215	253	383	-383	0	88
2001						
Büyük	92.409	194	387	-273	114	189
Orta	342.729	554	582	-615	-33	123
Küçük	344.400	504	596	-673	-76	127
Sektör Ortalaması	144.634	265	429	-349	80	176

Kaynak: TSPAKB

menkul kıymet işlem komisyonlarından dolayı, toplam komisyon gelirlerinde çok büyük bir gerileme olmamıştır.

Hesap başına en yüksek geliri 553 milyon TL ile Orta ölçekli kurumlar yaratmaktadır. Net karda ise Büyük

aracı kurumlar bir hesaptan ortalama olarak 100 milyon TL net kar yaratırken, Küçük aracı kurumlar ancak 8 milyon TL net kar elde edebilmektedirler.

Diğer Etkenler

Büyük kurumların performansının sektörün geneline oranla bu derece farklı olmasına iki sebep gösterilebilir. Birincisi, aracılık faaliyeti dışındaki gelirleri, ikincisi ise personel yapısıdır.

Diğer faaliyet gelirleri açısından bakıldığında, 2002 yılında gerçekleşen toplam 4 halka arzın üçünün Büyük aracı kurumlar

tarafından yapıldığı görülmektedir. Portföy yönetimi açısından ise, sektörde portföy yönetim sözleşmesine istinaden yönetilen fonların %91'i Büyük kurumlarda bulunmaktadır.

Personelin eğitim durumuna bakıldığında, büyük aracı kurumlarda çalışanların %74'ünün bir yükseköğrenim (Önlisans, Lisans ve Yüksek Lisans derecesi) kurumundan mezun olduğu gözlenmektedir. Orta ve Küçük ölçeklilerde ise yükseköğrenim diplomasına sahip olanlar toplam çalışanların %62'si civarında olup, sektör ortalaması %68'dir.

TSPAKB TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza A Blok Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel.: 212-280 85 67
Fax: 212-280 85 89
Web: www.tspakb.org.tr
Email: tspakb@tspakb.org.tr

TSPAKB adına İmtiyaz Sahibi:

Müslüm Demirbilek

Genel Yayın Yönetmeni:

Turgut Tokgöz

e-birlik, TSPAKB'nin aylık iletişim organı olup, para ile satılmaz.

Basım Yeri: Printcenter

Tel: (212) 282 41 90

Faks: (212) 280 96 04

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 119 aracı kurum ve 46 banka olmak üzere toplam 165 üyesi vardır.

Misyonumuz;

Sermaye piyasamızın geliştirilmesi ve ülke ekonomisine katkı ana hedefi doğrultusunda; tüm çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan, saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmaktır.

Sayın Üyemiz,

TSPAKB Aylık Bülteni "**e-birlik**" düzenli olarak size, sektörümüzün ilgili kurum ve kuruluşlarına ve basına ulaştırılıyor. Aldığımız geri bildirimler bizleri cesaretlendiriyor ve daha iyisini yapmamız konusunda teşvik ediyor. İlginize teşekkür ederiz.

Dileğimiz bu bültende sizlerin de aktif şekilde yer alması.

Lütfen, sermaye piyasamıza ve sektörümüze ilişkin her türlü görüş, düşünce, eleştiri, dilek ve temennilerinizi bize iletin, bunlara "**e-birlik**"te yer verelim. Yazılarınızı tspakb@tspakb.org.tr adresimize bekliyoruz.

Esenlik dileklerimizle,

"**e-birlik**"

Bu bülten Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği ("TSPAKB") tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu bültende yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.